

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIIY-INNOVATION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

ISSN 3060-5059

VOL.3 № 4

2026

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA INNOVATSION METODLAR VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

Aminova Mahfuza Jamoladdinovna
Ma'mun universiteti, o'qituvchi

Annotatsiya

Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion usullar va texnologiyalarning roli, ularning ta'lim jarayoniga integratsiyasi va o'quv natijalarini yaxshilashga ta'siri ko'rib chiqiladi. Multimedia vositalari, AKT, masofaviy va aralash o'qitish, o'yinlashtirish, loyihaga asoslangan o'qitish va interaktiv strategiyalar kabi zamonaviy yondashuvlardan foydalanish orqali talabalarning motivatsiyasi, ishtiroki va mustaqil fikrlashi yaxshilanadi. Maqolada innovatsiyaning til o'rganishda ijodkorlikni qanday rivojlantirishi va kommunikativ kompetentsiyani qanday rivojlantirishi tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Innovatsion texnologiyalar, xorijiy tillarni o'qitish, interaktiv usullar, AKT, multimedia, o'yinlashtirish, masofaviy o'qitish, loyihaga asoslangan yondashuv, virtual muhit, o'quvchining ishtiroki.

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ И ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Аминова Махфуза Джамоладдиновна
Университет Ма'мун, преподаватель

Аннотация

В данной статье рассматривается роль инновационных методов и технологий в преподавании иностранных языков, их интеграция в образовательный процесс и влияние на улучшение результатов обучения. Использование современных подходов, таких как мультимедийные инструменты, ИКТ, дистанционное и смешанное обучение, геймификация, проектное обучение и интерактивные стратегии, повышает мотивацию, вовлеченность и самостоятельность студентов. В статье анализируется, как инновации могут развивать креативность в изучении языка и как они могут развивать коммуникативные навыки.

Ключевые слова: Инновационные технологии, преподавание иностранных языков, интерактивные методы, ИКТ, мультимедиа, геймификация, дистанционное обучение, проектный подход, виртуальная среда, участие студентов.

INNOVATIVE METHODS AND DIGITAL TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Aminova Mahfuza Jamoladdinovna
Ma'mun University, Teacher

Abstract

This article examines the role of innovative methods and technologies in foreign language teaching, their integration into the educational process and their impact on improving learning outcomes. The use of modern approaches such as multimedia tools, ICT, distance and blended learning, gamification, project-based learning and interactive strategies improves students'

motivation, participation and independent thinking. The article analyzes how innovation can develop creativity in language learning and how it can develop communicative competence.

Keywords: Innovative technologies, foreign language teaching, interactive methods, ICT, multimedia, gamification, distance learning, project-based approach, virtual environment, student participation.

Zamonaviy ta'lim tizimi har bir talabaning individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda o'quv jarayonini tashkil etishni talab qiladi. Xususan, til o'qitishda faqat nazariy yondashuvlarga tayanish talabalarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini kamaytirishi mumkin. Shuning uchun innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish juda muhimdir. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarni faollashtiradi, o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshiradi va amaliy bilimlarni mustahkamlashga hissa qo'shadi. Innovatsion usullarga asoslangan darslar interaktivligi, real hayotga mosligi va ijodiy yondashuvi bilan ajralib turadi.

Avvalo, multimedia vositalarining roli alohida e'tiborga loyiqdir. Audio, video, animatsiya materiallari, ingliz tilidagi filmlar, musiqa yoki interaktiv slaydlardan foydalanish tilni o'rganish jarayonini jonlantiradi. Audiovizual vositalar, ayniqsa, fonetik va tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali hisoblanadi. Tinglash faoliyati orqali talabalar tabiiy ravishda talaffuz, intonatsiya, urg'u va grammatik tuzilmalarni o'zlashtiradilar.

Bundan tashqari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) chet tilini o'qitishda yangi bosqichni boshlab berdi. Kahoot, Padlet, Moodle, Zoom va Quizlet kabi onlayn platformalar orqali o'tkaziladigan interaktiv darslar, shuningdek, onlayn testlar va video konferensiyalar talabalarni sinfdan tashqarida ham o'qishni davom ettirishga undaydi. Ushbu darslar vaqt va makon cheklovlarini bartaraf etadi hamda o'quvchiga yo'naltirilgan muhit yaratadi. Ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi davrida masofaviy ta'lim shakllari — ham sinxron, ham asinxron — keng qo'llanildi va bugungi kunda ular barqaror o'qitish shakliga aylanib bormoqda.

Innovatsion usullar orasida o'yinlar orqali o'qitish, ya'ni o'yinlashtirish muhim rol o'ynaydi. "Zanjirli hikoya", "Xatoni toping", "Isitish o'yinlari", "Men kimman?", "Rasm tavsifi", "Xursand topishmoqlar", "Tarjimon dueli" va "Viktorina jangi" kabi vazifalar sog'lom raqobat muhitini yaratadi. Bu esa o'quvchilarga jamoada ishlash, tez va aniq fikrlash, amaliy kontekstda yangi so'z va iboralarni o'rganish imkonini beradi. O'yinlar orqali til o'rganish darslarga nisbatan ijobiy psixologik munosabatni shakllantiradi.

Loyihaga asoslangan o'rganish ham innovatsion usul sifatida talabalarning mustaqil tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Til o'rganuvchilar sayohat broshyuralari, taqdimotlar, ingliz tilidagi maqolalar, intervyular yoki vloglar yaratadilar, bu esa ularga tilni nafaqat grammatika qoidalari orqali, balki haqiqiy muloqot vositasi sifatida idrok etishga yordam beradi. Bu jarayon ularning ijodkorligini, ijtimoiy faolligini va amaliy qobiliyatini oshiradi.

Innovatsion texnologiyalar o'qituvchilardan ham yuqori darajadagi tayyorgarlikni talab qiladi. O'qituvchilar doimiy ravishda yangi platformalar, ilovalar va usullar bilan tanishib borishlari, ularni o'quv jarayoniga mos ravishda integratsiya qilishlari kerak. Shu bilan birga, har bir innovatsion vositani didaktik maqsadlarga muvofiq tanlash juda muhimdir. Axir, texnologiya vositadir, samarali o'qitish esa maqsaddir. O'quvchiga yo'naltirilgan yondashuv, individual sur'atda o'rganish imkoniyati, differensial vazifalar va real hamda virtual muhitda muloqot qilish imkoniyatlari innovatsion texnologiyalarning asosiy afzalliklari qatoriga kiradi.

Bundan tashqari, virtual reallik (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) texnologiyalari chet tillarini o'qitishda keng imkoniyatlarni taqdim etadi. Masalan, VR orqali talaba xorijiy shaharlarga virtual sayohat qilishi yoki xorijiy mijozlar bilan muloqot qilish tajribasini orttirishi mumkin. Bu nafaqat sinf sharoitida, balki real hayotiy vaziyatlarga asoslangan holda til o'rganish imkonini ham beradi.

So'nggi o'n yilliklarda xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish ayniqsa dolzarb bo'lib qoldi. Bu texnik infratuzilmaning yaxshilanishi va eng

samarali, qulay hamda tushunarli o'qitish strategiyalarini topishga qaratilgan metodologik o'zgarishlar bilan bog'liq. Bunday yondashuv "ko'p qutbli dunyoda maksimal o'zaro tushunishga erishish"ga qaratilgan ta'lim usullarini ishlab chiqishni talab qiladi. Bugungi mehnat bozorida mutaxassisning talabgirli va raqobatbardoshligi ko'p jihatdan uning nutqiy qobiliyatiga (og'zaki va yozma), samarali muloqot qilish qobiliyatiga hamda ishontirishga asoslangan ta'sirchan muloqot strategiyalarini o'zlashtirishga bog'liq. K. D. Ushinskiy bir paytlar shunday degan edi: "Bola atrofdagi odamlarning ma'naviy hayotiga faqat ona tili orqali kiradi..."

Chet tili juda yuqori kognitiv qiymatga ega bo'lgan akademik fandır. Bunday darslar fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi, ona tiliga muhabbatni tarbiyalaydi, til orqali umuminsoniy qadriyatlarni tushunishni rag'batlantiradi, shaxsni shakllantiradi va til orqali intellektual rivojlanishni ta'minlaydi. Ular, shuningdek, boshqa fanlarni o'rganishni ham osonlashtiradi. Tilni o'qitish jamiyatning gumanistik tabiatini aks ettiradi — u bilimlarni kengaytirish va o'quvchilarning intellektual rivojlanishini oshirishga intilishni anglatadi.

An'anaviy ta'lim jamiyat ehtiyojlaridan biroz orqada qoladi. Zamonaviy ta'lim konsepsiyasi o'qituvchining professional faoliyatining asosiy maqsadini — o'quvchilarning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvi va mehnat bozoriga faol moslashuvi uchun zarur ko'nikmalarni shakllantirishni belgilab berdi. Bu, o'z navbatida, ta'limda innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish zaruratini tug'dirdi. Innovatsion usullar o'quvchilarning o'quv-bilish faoliyatini tashkil etishda metodologik yondashuvlari bilan ajralib turadi.

Umuman olganda, strategiyalarni ikki guruhga bo'lish mumkin: o'rganishga bevosita ta'sir qiluvchi strategiyalar va o'rganishni qo'llab-quvvatlovchi strategiyalar. Birinchi guruhga o'quvchilar tomonidan materialni tushunish uchun qo'llaniladigan kognitiv strategiyalar, ma'lumotni saqlash uchun yodlash strategiyalari va muloqotdagi qiyinchiliklarni yengib o'tish uchun kompensatsion strategiyalar kiradi. Ikkinchi guruhga esa o'rganish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish va tilni o'zlashtirishda psixologik to'siqlarni yengib o'tishga xizmat qiluvchi strategiyalar kiradi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion usullar va texnologiyalar orqali tillarni o'qitish nafaqat texnik yangilik, balki pedagogik fikrlashdagi tub o'zgarishni ham anglatadi. Bu usullar talabalarga bilimni tayyor shaklda emas, balki mustaqil izlanish orqali olish imkonini beradi. Har bir o'quvchi tilni o'z sur'atida va o'z qiziqishlariga muvofiq o'rganadi hamda faol ishtirokchiga aylanadi. Ta'limdagi innovatsion yondashuvlar kelajak ta'limining asosi bo'lib, raqobatbardosh, bilimli va tashabbuskor shaxslarni shakllantirishda asosiy vosita hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Achilova R. T. Chet tillarini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish va uning samaradorligi // Fan va innovatsiya jurnali. — 2023.
2. Alibekova G. N., Uralova N. A. Chet tilini o'qitishda innovatsion o'qitish usullari // Yevroosiyo o'rganish va akademik o'qitish jurnali. — 2022.
3. Thammaiah R. B. Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnika va usullar // JETIR. — 2021.
4. Nunan D. Kommunikativ til o'qitish: kirish. — Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
5. Brown H. D. Teaching by principles: an interactive approach to language pedagogy. — New York: Longman, 2001.
6. Scott V. A., Ytreberg L. H. Teaching English to children. — London: Longman, 2000.
7. Pedagogik seminarlar: nazariya va amaliyot / komp. N. I. Belova, I. A. Muxina. — Sankt-Peterburg, 1998.
8. Slastenin V. A., Podymova L. S. Pedagogika: innovatsion faoliyat. — M.: Magistr, 1997. — 456 b.
9. Mynbaeva A. K., Sadvakasova Z. M. Innovatsion o'qitish usullari yoki o'qitish qanchalik qiziqarli: o'quv qo'llanma. — 2009.